

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209, el. p. post@socmin.lt, <http://www.socmin.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Savivaldybių administracijoms

Nr. (. -) SD -

Kopija

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministerijai,
Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir
sporto ministerijai,
Lietuvos savivaldybių asociacijai

DĖL SOCIALINĖS PARAMOS MOKINIAMS TEISINIO REGULIAVIMO POKYČIŲ

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija), siekdama formuoti vienodą teisės aktų taikymo praktiką, teikia metodinį išaiškinimą dėl *Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 22 d. priimto Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymo Nr. X-686 1, 5, 10, 11, 12, 13 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo* (toliau – Įstatymas), kuris **įsigalioja 2021 m. liepos 1 d.**, taikymo.

Įstatymas priimtas, siekiant nuosekliai įgyvendinti visuotinių mokinių, kurie mokosi pagal priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas, nemokamą maitinimą, ugdyti mokinių sveikos mitybos ir gyvensenos įpročius, mažinti mokinių socialinę atskirtį ir diferenciaciją ir taip sušvelninti dėl koronaviruso (COVID-19) pandemijos kilusias socialines pasekmes.

Svarbiausi Įstatymo pakeitimai:

1. Atsižvelgiant į savivaldybių administracijų pateiktus teigiamus vertinimus dėl visuotinio priešmokyklinukų nemokamo maitinimo savivaldybių bandomosiose bendrojo ugdymo mokyklose 2020 m. sausio–kovo mėn., įvertinus papildomų lėšų poreikį bei valstybės ir savivaldybių finansines galimybes, visose mokyklose (savivaldybių, valstybinėse ir nevalstybinėse), įskaitant ikimokyklinio ugdymo įstaigas, nemokami pietūs nevertinant pajamų skiriami *ne tik priešmokyklinukams ir pirmokams, bet ir mokiniams, kurie mokosi pagal pradinio ugdymo programą antroje klasėje*, t. y. antrokams. Nemokamą maitinimą mokyklose papildomai gautų apie 26,0 tūkst. antrojų. Planuojama, kad 2021 m. nemokamą maitinimą mokyklose iš viso galėtų gauti apie 126 tūkst. mokinių.

2. Įstatyme įteisinta nauja koncepcija, pagal kurią nemokamų pietų organizavimas *mokiniams, kurie mokosi pagal priešmokyklinio ugdymo programą ar pagal pradinio ugdymo programą pirmoje ar antroje klasėje*, nustatomas kaip mokyklų pareiga, atsisakant šių mokinių teisės į nemokamus pietus koncepcijos, praktikoje sukėlusios administracinę naštą mokinių tėvams (globėjams) teikiant prašymus-paraiškas ir savivaldybėms šiuos prašymus-paraiškas priimant. Tai reiškia, kad *atsisakyta reikalavimo teikti prašymą-paraišką dėl nemokamų pietų skyrimo*, taip pat paliekama teisė atsisakyti skirtos paramos, tačiau, jeigu atsisakius paramos, atsirado jos poreikis, galima kreiptis (tiesiogiai, paštu arba elektroninio ryšio priemonėmis) į mokyklos administraciją dėl šios paramos skyrimo. Tai sudaro galimybę mokykloms nemokamų pietų organizavimo tikslu

tvarkyti mokinių asmens duomenis, nepažeidžiant 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamento) reikalavimų.

3. Mokiniais, kurie mokosi pagal priešmokyklinio ugdymo programą ar pagal pradinio ugdymo programą pirmoje ar antroje klasėje *nemokami pietūs skiriami pagal mokinių sąrašą*, kuri iki kiekvienų kalendorinių metų rugpjūčio 20 dienos sudaro, patvirtina ir pateikia mokinių nemokamą maitinimą administruojančiai institucijai mokyklos, kurioje mokiniai mokosi, administracija. Pažymėtina, kad, siekiant tinkamai įgyvendinti Įstatymo nuostatas, Socialinės paramos šeimai informacinėje sistemoje (toliau – SPIS) bus sudaryta galimybė savivaldybės SPIS administratoriui informaciją apie minėtus mokinius į sistemą importuoti pagal mokyklų pateiktus sąrašus.

4. Atsižvelgiant į tai, kad mokiniai, kurie dėl šeiminių aplinkybių (pvz., nepilnametės yra nėštumo ir gimdymo atostogose, nepilnamečiai augina vaikus, 16–17 metų jaunuoliai dirba ir pan.) ar psichologinių problemų negali mokyklose toliau mokytis su savo bendraamžiais ir dėl to atsiduria nelygiavertėje padėtyje, palyginti su mokiniais, kurie mokosi mokyklose pagal bendrojo ugdymo programas (pradinio, pagrindinio, vidurinio) ir turi teisę į socialinę paramą mokiniams, įstatyme įteisinta nuostata, *suteikianti teisę gauti nemokamą maitinimą ir paramą mokinio reikmenims įsigyti ne vyresniems kaip 21 metų mokiniams iš nepasiturinčių šeimų, kurie mokosi pagal suaugusiųjų ugdymo programas*. Planuojama, kad socialinę paramą mokiniams papildomai galėtų gauti apie 400 mokinių, besimokančių pagal suaugusiųjų pagrindinio ar vidurinio ugdymo programas.

5. Siekiant teisinio aiškumo, patikslintos Įstatymo nuostatos, susijusios su nemokamo maitinimo skyrimu, ir nustatyta, kad *mokiniams nemokamas maitinimas skiriamas iki mokslo metų ugdymo proceso pabaigos, o IV gimnazijos klasės mokiniams – iki brandos egzaminų sesijos pabaigos*.

Atkreiptinas dėmesys, kad, jeigu mokiniui, kuris *mokosi pagal suaugusiųjų ugdymo programą*, per laikotarpį, kurį jam paskirtas nemokamas maitinimas, sukanka 21 metai, nemokamas maitinimas jam taip pat teikiamas iki mokslo metų ugdymo proceso pabaigos, IV gimnazijos klasės mokiniui – iki brandos egzaminų sesijos pabaigos.

Esant poreikiui ir savivaldybės (mokyklų) galimybėms, mokiniai gali būti maitinami ir atostogų, poilsio ar švenčių dienomis. Tokiu atveju taip pat reikėtų vadovautis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. V-964 patvirtintu Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašu, kuriame nustatyta, kokia tvarka ir kada vaikams gali būti išduodami maisto daaviniai. Pažymėtina, kad *maisto daaviniai gali būti išduodami tik karantino, ekstremalios situacijos, ekstremalaus įvykio ar įvykio laikotarpiu ir kai vaikui skirtas mokymas namuose*, vadovaujantis Mokinių mokymo stacionarinėje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje ir namuose organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. V-1405 „Dėl Mokinių mokymo stacionarinėje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje ir namuose organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Visais kitais atvejais nemokamas maitinimas turi būti organizuojamas mokykloje ir maisto daaviniai negali būti išduodami.

6. Atsižvelgiant į tai, kad informacija apie asmens deklaruotą gyvenamąją vietą gali būti gaunama iš valstybės registru, siekiant mažinti asmenims administracinę naštą, atsisakyta nuostatų, susijusių su reikalavimu nurodyti deklaruotos gyvenamosios vietos adresą atitinkamuose dokumentuose. *Tik tuo atveju, kai asmens gyvenamoji vieta nedeklaruota ir jis nėra įtrauktas į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, išlieka reikalavimas nurodyti asmens faktinės gyvenamosios vietos adresą.*

Iki Įstatymo įsigaliojimo Ministerija parengs įgyvendinamųjų teisės aktų pakeitimus.

Socialinę paramą mokiniams administruojančios institucijos taip pat turi pakeisti Įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus:

1) *Švietimo, mokslo ir sporto ministerija patikslina* mokinių nemokamo maitinimo valstybinėse mokyklose tvarką.

2) *Savivaldybių institucijos patikslina* mokinių nemokamo maitinimo savivaldybės ir nevalstybinėse mokyklose tvarkas.

Be to, atkreipiame dėmesį, kad nuo 2021 m. sausio 1 d. ***valstybės remiamų pajamų dydis padidėja iki 128 eurų, o bazinės socialinės išmokos dydis – iki 40 eurų.*** Padidinus minėtų socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių dydžius, galimai padidėja socialinės paramos mokiniams adekvatumas (maisto produktams ir mokinio reikmenims skiriamų lėšų dydžiai) ir šią paramą gaunančių mokinių aprėptis.

Lietuvos Respublikos 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme socialinei paramai mokiniams skirta 38 652 tūkst. eurų specialių tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams, t. y. 14,1 mln. eurų (57,4 proc.) daugiau nei buvo numatyta 2020 m.

Įgyvendinant minėtus Įstatymo pakeitimus, kurie suteikia galimybę gauti nemokamą maitinimą didesniai mokinių skaičiui, savivaldybių administracijų prašome užtikrinti priešmokyklinukų, pirmokų ir antrokų tėvų (globėjų) bei nepasiturinčių asmenų iki 21 metų, kurie mokosi pagal suaugusiųjų ugdymo programas, informavimą apie jiems skiriamą valstybės paramą.

Be to, siekdama įvertinti Įstatymu įtvirtinto teisinio reguliavimo efektyvumą ir tikslingumą, Ministerija kartu su Sveikatos apsaugos ministerija ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerija ***iki 2021 m. liepos 31 d. turi atlikti priešmokyklinukų ir pirmokų nemokamo maitinimo mokyklose stebėseną ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateikti šios stebėsenos ataskaitą,*** todėl savivaldybių administracijas taip pat prašome aktyviai dalyvauti minėtos stebėsenos procese.

Nuoširdžiai dėkojame už konstruktyvų bendradarbiavimą, profesionalų darbą, siekiant užtikrinti paramą mokyklinio amžiaus vaikus auginančioms šeimoms.

Pagarbiai

Ministrė

Monika Navickienė

Rima Kurlianskienė, tel. 8 672 64625, el. p. Rima.Kurlianskiene@socmin.lt